

3. Vrublevska-Misiuna, K.M. (2017). Pravovi formy innovatsiinoho investuvannia. Kharkiv: Yurait [in Ukrainian].
4. Aktualni pytannia hospodarsko-pravovoho zabezpechennia innovatsiinoi polityky derzhavy. (2006). (Eds.) Zadykhailo D. V. Kharkiv: Vydavets SPD FO Vapniarchuk N. M. [in Ukrainian].
5. Atamanova, Yu.Ye. (2005). Innovatsiine pravo Ukrainy: problem teorii ta systematyzatsii. Kharkiv: SPD FO Vapniarchuk N. M. [in Ukrainian].
6. Simson, O.E. (2004). Pravovaya kvalifikatsiya innovatsionnoy deyatelnosti. *Pidpriemnytstvo. gospodarstvo i pravo – Entrepreneurship, economy and law*, 8, 3–6 [in Russian].

Завадська Ангеліна Тимурівна

*молодший науковий співробітник НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрН України
ORCID: 0000-0001-6114-0419*

**ДО ПИТАННЯ ДЕЯКИХ ПРАВОВИХ АСПЕКТІВ
ТЕНДЕНЦІЙ ПІДТРИМКИ СТАРТАПІВ У ЄС**

Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, цифровізація суспільства, перехід споживачів у сферу електронної взаємодії з продавцем товарів, послуг, робіт викликає потребу у правовому забезпеченні ефективного розвитку інноваційних галузей економіки. При цьому, в першу чергу, необхідно враховувати потреби інноваційних новостворених суб'єктів підприємницької діяльності – стартапів. Саме тому Європейський Союз (далі – ЄС) у свій політиці у 2021 році взяв курс на максимальне стимулювання заснування стартапів у ЄС як особами, що вже проживають у державах-членах, так і іммігрантами з третіх держав, адже саме від рівня розвитку інноваційного підприємництва напряму залежить економічна стійкість та потенціал майбутнього держави. У цих наукових тезах буде розкрито основні тенденції підтримки стартапів в ЄС.

Ключові слова: стартап, інноваційна діяльність, Startup Nations Standard, цифровізація, адміністративні послуги.

Zavadska Anhelina
*Research Assistant of Scientific and Research
Institute of Providing Legal
Framework for the Innovative Development of NALS of Ukraine
ORCID: 0000-0001-6114-0419*

ON SOME LEGAL ASPECTS OF STARTUP SUPPORT TRENDS IN THE EU

The development of information and communication technologies, digitalization of society, the transition of consumers to the sphere of electronic interaction with the seller of goods, services, works causes the need for legal support for the effective development of innovative sectors of the economy. At the same time, first of all, it is necessary to take into account the needs of innovative newly created business entities – startups. That is why the European Union (hereinafter – the EU) in its policy in 2021 has set a course to maximally encourage the establishment of startups in the EU as people already living in Member States and immigrants from third countries, because it is from the level of innovative entrepreneurship depends on the economic stability and potential of the future of the state. These scientific theses will reveal the main trends in supporting startups in the EU.

Key words: startup, innovation activity, Startup Nations Standard, digitalization, administrative services.

На сьогоднішній день в ЄС на завершальному етапі знаходиться підписання Декларації «Startup Nations Standard». Шляхом аналізу змісту цієї Декларації, на ранній стадії розвитку стартапів можливо виділити наступні вектори розвитку правового регулювання держав ЄС:

1) швидка державна реєстрація стартапу (за загальним правилом – 1 день, однак, у виняткових випадках пов’язаних з необхідністю додаткових перевірок, – не більше тижня);

2) вартість адміністративних послуг, пов’язаних з реєстрацією не може перевищувати 100 Є.

3) наявність ефективних служб підтримки засновників стартапів;

4) наявність єдиного веб-порталу, на якому наявна весь обсяг актуальної правової інформації про порядок реєстрації, адміністративні збори та можливості фінансування;

5) наявність електронної системи підтримки, в тому числі з інших країн ЄС;

6) визнання юридичних документів інших держав ЄС як підтвердження реєстрації стартапу. [1]

Цією ж Декларацією передбачено взаємодію з особами держав – не членів ЄС, що включає в себе, з одного боку пришвидшений порядок, оформлення віз для осіб, що планують зареєструвати стартап у державі-члені ЄС, що може досягатися шляхом наявності у засновника стартапу партнера з держави ЄС, або наявності у такого засновника відповідного досвіду ведення інноваційного бізнесу, а з іншого – стимулювання повернення до ЄС стартапів, засновники яких емігрували в інші держави.

Крім того, декларується зменшення податкового навантаження та спрощення адміністративних процедур, з метою реалізації керівного принципу підтримки підприємницької діяльності ЄС – «Think Small First» («Спочатку подумай про малих»).

Звертає на себе увагу закріплений принцип позитивної дискримінації у сфері публічних закупівель інноваційної продукції. Так, декларовано доцільність офіційного закріплення стимулювання придбання інноваційної продукції саме у стартапів, яким має надаватися перевага перед великими підприємствами. У цьому ж аспекті здійснюється посилення захисту майнових прав інтелектуальної власності на інноваційний продукт, які, за загальним правилом, маю залишатися у стартапа.

В частині фінансової підтримки встановлено обов'язок держав виділяти частину коштів з Фонду відновлення та стійкості (Recovery and Resilience Facility) для залучення інвестицій та підтримки стартапів. В цьому ж аспекті, необхідно зауважити на обґрунтовано очікуваному значному позитивному ефекті від зменшення податкового навантаження на бізнес-ангелів – фізичних осіб, які здійснюють інвестування у високо ризикові проекти (переважно стартапи) на ранніх стадіях їх розвитку.

Окремо, у аналізованій Декларації встановлено спрямованість держав на цифровізацію державно-приватних відносин зі стартапами та масштабування цифрової грамотності серед їх засновників.

Станом на березень 2021 року Декларацію «Startup Nations Standard» підписали 24 держави – члени ЄС і лише 3 держави утримуються від підписання: Угорщина, Болгарія та Хорватія. [2]

В якості наступного кроку розглянемо досвід реалізації окремих положень пропонованої Декларації у країнах ЄС.

В першу чергу здійснимо аналіз досвіду швидкої реєстрації підприємницької діяльності у ЄС.

Так, в Італії діє інтернет-портал «Comunicazione Unica D'impresa» («Єдина Ділова Комунікація»), метою якого є спрощення взаємодії між компаніями та органами державним управлінням завдяки застосуванню єдиної процедури щодо зобов'язань зацікавлених сторін перед Торговими палатами, Агенцією доходів та низкою інших державних органів, до компетенції яких віднесено регулювання та контроль за господарською діяльністю. Реєстрація на вказаному порталі є безкоштовною. Розкладка «Зміни у компанії» містить розділ «Інноваційні стартапи». З аналізу вказаного розділу випливає, що інноваційний стартап додатково до загальних даних (адреса місцезнаходження тощо) протягом 6 місяців після закінчення кожного фінансового року має оновити інформацію про діяльність та витрати на дослідження та розробки, професійна кваліфікація та досвід членів та робочого персоналу, перелік прав промислової та інтелектуальної власності, професійні відносини з інкубаторами, інвесторами, університетами тощо. Позитивним аспектом є те, що такі зміни вносяться до Реєстру без сплати адміністративних зборів.

Разом з тим, наразі в Італії існує складна ситуація із правовим регулюванням реєстрації інноваційних стартапів, оскільки внаслідок ухвалення рішенням національного суду було зупинено дію Декрету Міністерства економічного розвитку Італії від 17 лютого 2016 року «Методи складання актів про реєстрацію товариств з обмеженою відповідальністю (інноваційних стартапів)». У зв'язку з цим, обмежено реєстрацію інноваційних стартапів у найбільш поширеній – так званій стандартній – формі. Залишається можливою лише реєстрація за допомогою акта, складеного нотаріусом, або реєстрація стартап-компанії, яка утворюється державним актом. [3]

Крім того, вартісною є і сама процедура реєстрації інноваційного

стартапу – 1999 євро (з ПДВ, податками та нотаріальними зборами) і включає створення цифрових підписів та засвідчених електронних листів для всіх учасників та для нової компанії, а також присвоєння номера ПДВ, складання декларації про початок діяльності тощо [4].

Таким чином, можна зробити висновок, що не дивлячись на наявність єдиного порталу для реєстрації стартапів в Італії наявні прогалини у законодавстві, що спричиняють «блокування» реєстрації стартапів у певних організаційно-правових формах. Крім того, не відповідає вимозі Декларації і вартість такої реєстрації стартапів, що може стати перепорою для низки засновків суб'єктів господарювання.

Розглядаючи досвід ЄС в аспекті відповідності зазначеній вимозі Декларації щодо існування ефективних служб підтримки засновників стартапів, необхідно звернути увагу на проект «Explore the Berlin Ecosystem» [5], який реалізується Департаментом економіки, енергетики та державних підприємств Берліну. На веб-порталі проекту існує низка категорій, застосовування яких надає ефективну багатоаспектну допомогу стартапам. Власне діяльність такого веб-сайту є прикладом існування єдиної платформи щодо стартапів.

Таким чином, можна зробити висновок, що провідними тенденціями розвитку законодавства держав ЄС є спрощення порядку та «здешевлення» вартості держаної реєстрації стартапів, цифровізація комунікації між їх засновниками та державними органами, сприяння створенню єдиного веб-порталу, на якому обліковується всі актуальна інформація необхідна для реєстрації та діяльності стартапів (у тому числі, про наявні адміністративні послуги, їх вартість, строк надання, актуальні грантові пропозиції та засоби державної підтримки тощо). Держави-члени ЄС наразі знаходяться етапі реформування національного законодавства та зміни правозастосовної діяльності органів державної влади з метою дотримання вимог Декларації «Startup Nations Standard».

ЛІТЕРАТУРА

1. Declaration on the EU Startup Nations Standard of Excellence. URL: <https://startupnationsstandard.eu/>.

2. Luzar I. Samo tri EU članice nisu potpisale deklaraciju za pomoć startupovima. Pogađate, Hrvatska je među njima. *Telegram*. 2021. URL: <https://www.telegram.hr/biznis-tech/samo-tri-zemlje-u-eu-nisu-potpisale-deklaraciju-za-pomoc-startupovima-pogadate-hrvatska-je-medu-njima/>.

3. Start-up innovative: sospesa la costituzione e la modificazione dell'atto costitutivo di s.r.l. con modello standard informatico. URL: <https://www.to.camcom.it/start-innovative-sospesa-la-costituzione-e-la-modificazione-dellatto-costitutivo-di-srl-con-modello>.

4. Costituzione di una startup innovativa nel 2021: cosa è, chi può farlo, quanto costa. Iubenda. URL: <https://www.iubenda.com/it/srl/help/5106-la-startup-innovativa>.

5. Explore the Berlin Ecosystem. URL: <https://startup-map.berlin/intro>.

REFERENCES

1. Declaration on the EU Startup Nations Standard of Excellence. URL: <https://startupnationsstandard.eu/> [in English].

2. Luzar I. Samo tri EU članice nisu potpisale deklaraciju za pomoć startupovima. Pogađate, Hrvatska je među njima. *Telegram*. 2021. URL: <https://www.telegram.hr/biznis-tech/samo-tri-zemlje-u-eu-nisu-potpisale-deklaraciju-za-pomoc-startupovima-pogadate-hrvatska-je-medu-njima/> [in Croatian]

3. Start-up innovative: sospesa la costituzione e la modificazione dell'atto costitutivo di s.r.l. con modello standard informatico. URL: <https://www.to.camcom.it/start-innovative-sospesa-la-costituzione-e-la-modificazione-dellatto-costitutivo-di-srl-con-modello> [in Italian].

4. Costituzione di una startup innovativa nel 2021: cosa è, chi può farlo, quanto costa. Iubenda. URL: <https://www.iubenda.com/it/srl/help/5106-la-startup-innovativa> [in Italian].

5. Explore the Berlin Ecosystem. URL: <https://startup-map.berlin/intro> [in English].